

48 στην Πρώτη Γραμμή

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΜΑΪΟΥ 2023 Ο ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Η ενεργοποίηση του αρχείου του μοντερνιστή αρχιτέκτονα Σταύρου Οικονόμου, μιας εικονικής πλατφόρμας 360ο και του «Αλάσια» μέσω εικονικής πραγματικότητας στη νοτιοανατολική Γαλλία

Η Αγορά στην κατεχόμενη Αμμόχωστο

Το 'Αλάσια' ζωντανεύει στη... Μασσαλία

Του **Αλέκου Μιχαηλίδη**

Από τη γωνία της Ιπποκράτους στην Αμμόχωστο, στο περίφημο «Unité d'Habitation Le Corbusier» στη γαλλική Μασσαλία, έστω και διά μέσω μιας εικονικής πραγματικότητας (Virtual Reality). Ο λόγος για το Δημοτικό Κέντρο «Αλάσια» του αρχιτέκτονα Σταύρου Οικονόμου (1917-2004), ενός από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του αρχιτεκτονιστικού μοντερνισμού στην Κύπρο. Το πασίγνωστο «Αλάσια» με μακέτα και εικονική πραγματικότητα, συμμετέχει στην έκθεση «Past-forward: Cyprus Modernism, Unarchived» στη γκαλερί «Kolektiv Cité Radieuse», που βρίσκεται στη μασσαλιώτικη πολυκατοικία του επίσης μοντερνιστή αρχιτέκτονα Le Corbusier και θα διαρκέσει μέχρι τις 9 Ιουλίου.

Πρόκειται για μέρος έκθεσης που πρωτοπαρουσιάστηκε το καλοκαίρι του 2021 στην Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης (ΣΠΕΛ) στη Λευκωσία και αποτελεί πολυσχιδή μελέτη του αρχείου του αρχιτέκτονα, καθώς αναδεικνύει την πολυδιάστατη πρακτική του κατά την έντονη περίοδο των τελευταίων χρόνων της αγγλικής αποικιοκρατίας και των πρώτων δεκαετιών μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η έκθεση, που εγκαινιάστηκε την Παρασκευή 12 Μαΐου στη Μασσαλία, ανασυγκροτεί αποσπάσματα από το αρχείο και τη μετέπειτα ζωή των κτηρίων της μοντέρνας κληρονομιάς με ψηφιακά μέσα και αφηγηματικές μορφές.

Τα εγκαίνια της έκθεσης, που συνδιοργανώνουν το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Ινστιτούτο

Κύπρου και χρηματοδοτεί το Τμήμα Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού του Υφυπουργείου Πολιτισμού, πραγματοποιήθηκαν στην παρουσία του Επίτιμου Προξένου της Κυπριακής Δημοκρατίας στη Μασσαλία, κυρίου Άλκη Βοσκαρίδη.

Ο Επίτιμος Πρόξενος είχε την ευκαιρία να «ταξιδέψει» στο βαρβαρικό «Αλάσια» μέσω της εμπειρίας εικονικής πραγματικότητας που σχεδίασε ο εκ των επιμελητών της έκθεσης Γιώργος Αρτόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής στο Ινστιτούτο Κύπρου, μαζί με τους Νικόλα Λουκά, Νέστορα Σκαντζούρη και Κωνσταντίνο Λεμέσιο.

Τον γενικό σχεδιασμό της έκθεσης είχαν η επίσης επιμελήτρια Πόπη Ιακώβου, Λέκτορας στο Τμήμα Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Κύπρου, ο αρχιτέκτονας Χάρης Γρηγορίου και η εσωτερική διακοσμήτρια Τζούλη Γρηγορίου. Έρευνα αρχείου έκαναν οι Πόπη Ιακώβου και Μιχάλης Σιούλας, παραγωγή σκίτσων οι Δημήτρης Νικολάου και Αναστασία Ματθαίου, τη σύνθεση των φωτογραφιών η Θέκλη Κωνσταντίνου και οι φωτογραφίες που συνοδεύουν την έκθεση είναι του Στέφανου Κουρατζή.

Η έκθεση εγκαινιάζει τη δημιουργία μιας 360 μοιρών εικονικής πλατφόρμας περιήγησης της πρώτης αναδρομικής έκθεσης «Past-forward: Stavros Economidou Unarchived», στην οποία αναφερθήκαμε παραπάνω. Το νέο ψηφιακό δίδυμο καταγράφει το εφήμερο της έκθεσης και ταυτόχρονα δημιουργεί ένα ψηφιακό αποθετήριο αρχιτεκτονικού αρχείου που είναι πλέον προσβάσιμο, εξ αποστάσεως, από ένα διεθνές κοινό.

Το υλικό και η συνύπαρξη εικόνων, σχεδίων

και αφηγήσεων, συγκροτούν τη συλλογική μνήμη και προκρίνουν πως η αναπαράσταση ενός κτηρίου είναι μια ανοιχτή διαδικασία που ξαναγράφει την ιστορία του. Η πολυμεσική παρουσίαση του αρχιτεκτονικού αρχείου του Σταύρου Οικονόμου προσφέρει μια περιήγηση στο κυπριακό αστικό τοπίο και στις δυναμικές που το διαμορφώνουν, από τα μέσα του 20ού αιώνα και έπειτα, λειτουργώντας ως μέσο για μια κριτική ανάγνωση και αναστοχασμό της ταυτότητας του τόπου, του εκμοντερνισμού, των αλλαγών της μετα-αποικιοκρατίας καθώς και των κοινών προκλήσεων που οι πόλεις της Μεσογείου αντιμετωπίζουν σήμερα.

Το μεράκι μερικών ανθρώπων και η αγάπη τους για την αρχιτεκτονική και το έργο του αείμνηστου Σταύρου Οικονόμου, κουβάλησαν, με ένα τεράστιο αρχείο, εικόνες και αναμνήσεις μιας άλλης Κύπρου στη γαλλική Μασσαλία και στο επιβλητικό «Le Corbusier». Η έκθεση αξίζει κάθε προσοχής, όχι μόνο μέσω του Υφυπουργείου Πολιτισμού και της χορηγίας του, μα από τα ανώτατα δώματα της πολιτείας, που οφείλει να κάνει πολλά για ένα τόσο σημαντικό κομμάτι του της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μας. Μέσω επισκέψεων στην εξαιρετική γκαλερί «Kolektiv Cité Radieuse», μέσω δημοσιοποίησης, μέσω επίδειξης εκτίμησης για το αρχείο του Σταύρου Οικονόμου και όσων το ζωντάνεψαν τόσο άψογα.

Υποστηρικτές της έκθεσης είναι ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Κύπρου (ΣΑΚ), το Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ) και η Παγκύπρια Οργάνωση Ελευθέρων Επαγγελματιών Μελετητών Αρχιτεκτόνων και Πολιτικών Μηχανικών (ΠΟΕΕΜ). Χορηγοί είναι οι εταιρείες ARCHTUBE (Architectural Lighting Design), ELNIA Ltd, Muskita Aluminum Industries και Domochemica Ltd. Επίσης, η έκθεση πραγματοποιείται υπό την αιγίδα της Ένωσης Αρχιτεκτόνων Μεσογείου (UMAR).

Το Εσπέρια

Το σχολείο Τέρρα Σάντα

Το Αλάσια

Το Σαλαμής

Το Μιραμάρ